

Владимир Колев
Дузина Джоконди

„Невероятно“. Глупава дума, издаваща ограничеността ни. Всичко на този свят е вероятно!

Любимото занимание на Рене Калви сутрин бе поливането на цветята. Така ли бе, или така му се струваше, но имаше усещането, че в отговор на всекидневните грижи, те излъчват към него някакъв поток от флуиди, заредени с благодарност. А след поливането застава пред рамката на картината и галеше с поглед най-голямото съкровище, което притежаваше.

Още като студент обичаше да обикаля бърлогите на букинистите край Сена. При една такава разходка попадна на ескиз, който по странен начин погъделичка съзнанието му. Понеже знаеше хватките на пазарлъка, със съсредоточен вид започна да разглежда томче на Валери. Успя да избудалка стария Жо и взе за дребни пари ескиза. Нямаше търпение и си позволи лукс – хвана такси. С разтреперани ръце извади албум с репродукции на импресионистите. Едуард Вюйар „Възрастна жена разглежда ръкоделието си“. Съкровището, с което току-що се бе сдобил, вероятно бе един от предварителните ескизи на Вюйар. След доста справки и консултации с удоволствие разбра, че покупката му е сполучлива. Можеше да получи добри пари, но Рене се пребори със сребролюбца в себе си и запази съкровището. И всяка сутрин, ритуално му се лубуваше.

... Застана пред рамката и усети, че краката му омекват. Бавно отиде до кухненския бокс, направи силно кафе и противно на навика си, го изсмука на едри глътки. Краката му сами, отново го заведоха пред рамката.

Нямаше грешка. В същата тази рамка, с леко охлузен долен десен тъгъл, липсваше ескизът на Вюйар. Но тя не беше празна. От нея, с характерната си тайнствена усмивка, го гледаше „Охранена, възгрозна италианка“ – Има и такова определение за Джоконда.

Кой ли си е направил тази шега, помисли Рене? Нямаше много приятели. Постепенно си изграждаше ограден и подсигурен живот на застаряващ ерген. Не, определено нямаше не само приятел, но и достатъчно добър познат, на който да бъде преписано авторството на тази шега. А колкото повече разглеждаше копието – това разбира се не може да бъде нещо друго освен сполучливо копие – толкова повече се уверяваше колко близо е то до оригинала. Бе прекарал достатъчно часове в „Лувъра“ за да се отпечатат в съзнанието му множество едва забележими детайли, съчетания и дребни подробности. Ако не бе очебийният абсурд, можеше да се закълне, че това е – прости, Господи! – оригиналът...

Обади се до офиса и съобщи, че е болен и в следващите два-три дни вероятно ще отсъства. После внимателно откачи рамката, занесе я в бокса и си направи конска доза кафе. Трябваше да си избистри мозъка... Седна срещу картината и започна да пие кафявата течност на малки глътки. Въобще не се сети, че не е закусвал.

След първоначалната еуфория, усети захладняване. Ами, ако на вратата се позвъни и учтив цивилен полицай покаже служебната си карта? И попита не му ли се намира, ей така случайно, една картина? Каза се „Мона Лиза“... Възможен е и друг вариант – през отнесената с пантите врата да нахълтат двама-трима яки мъже, след които върху мозайката на коридора остава огромно червено петно... Възможни са много варианти и май всичките – неприятни... Изпи последната глътка кафе и сложи на коленете си справочника. Номераторът на Лувъра бе...

... Моник Фабиен изпита познатата тръпка. Усещаше я винаги, когато си мислеше за Тонио. Ръцете на студента от Академията са така неподобно нежни – ръце на добър магьосник, който може да прави с тялото на едно чувствено момиче чудеса. Но Лисицата е права: „Нищо на тоя свят не е свършено...“¹ Художник с ръце на добър магьосник, Тонио е прекалено съблазнителен за агресивните, празноглави свалячки, с които е пълен светът. Те разбира се, не са в състояние да го оценят изцяло и напълно. Така, както го цени и обича Моник Фабиен. Но могат да й го отмъкнат изпод носа. Знае се, че на мъжете ангелът им е възслаб...

А копието на „Джоконда“, което й е оставил, е върхът на сладоледа. Как е успял да го внесе? Тонио се появи около полунощ само със скициника. Няма защо да си напряга ума – при Тонио всичко се получава артистично и красиво. Той е магьосник...

Усети ръцете му върху раменете си. Тонио дишаше още сънено и вероятно също гледаше към статива с картината. Въпросът му прозвуча свършено искрено:

– Мила, откъде имаш тази прелест?...

До обяд, в отдела по реставрация към „Лувъра“ се обадиха: млад мъж, добре възпитан, с особена превантивност в гласа; някаква студентка; от фондация „Бъдеще за миналото“; от четири частни колекции; един собственик на верига зеленчукови магазини и т.н. Общо единадесет обаждания. С „Ланчията“ си лично пристигна метр Пиер Лашар – бивш председател на Върховната касационна прокуратура. Старецът с

---

1. Егзюпери, „Малкият принц“ – Б.а.

пъшкане извади масивната рамка от колата и с характерна, професионална дикция, бавно и отчетливо попита:

– Кой ще ми обясни на разбран френски език, как тази картина...

От „Лувъра“ реагираха професионално. Отложиха блъскането на главите си за после. На обърканите телефонни запитвания се отговаряше еднотипно:

– Господине, заповядайте при нас. Можете да влезете с колата си. Охраната ще бъде предупредена. Ще ви помолим за необходимата дискретност, която е и във Ваша полза. Молим Ви да не уведомявате пресата. Поне засега. Благодарим Ви...

Лек проблем възникна само със собственика на веригата зеленчукови магазини. Първоначално той заяви, че е чист почитател на изкуството. Но поиска разписка за картината. Когато му обясниха, че това е почетна институция, в която никаква разписка не тежи повече от взаимното доверие, се заинати и тръгна да си ходи с картината. Наложиха се да извикат охраната и човек от юридическия отдел. Какво да го правиш? Зеленчукаджия...

Още от пръв поглед се виждаше, че копията са изпипани. Включително и по технологиите на стареене. Затова, на специален стикер върху гърба на всяка картина, бе отбелязана необходимата информация. Прецедентът бе толкова сложен, че не можеше да се предвиди възможното му бъдещо развитие. Знае се, че от определена граница нататък, даже метр Пиер Лашар може да започне да се държи като... чистия почитател на изкуството. Разбира се, никой не изказа на глас това съображение. Но май всички си го помислиха...

От Италия, с първия възможен полет пристигна Даниеле Бонде – експерт на ниво и сам фамозен майстор на автентичното възпроизводство на шедьоври. Хобито на Даниеле бяха старите книги – мистика, магии, заклинания. Всеки човек си има слабости...

Даниеле сложи очилата си и застана пред първата картина. След малко подсвирна и промърмори под нос:

– Браво. Браво! Това не е по силите даже на великия Даниеле... Да не би да е възкръснал Леонардо? Кой е успял така съвършено да изпипа нещата, а Леон?

Началникът на отдела Леон Трюм повдигна рамене. Много неизвестни се натрупаха в тази история... Кой, кога, как?... Пък и беше извикал Даниеле да даде някой и друг отговор, а не да трупа още въпроси...

При второто копие Даниеле, с нехарактерна за него нервност свали

очилата и бързо ги избърса. При третото вече загуби чувствителност. И потъна в мълчание – състояние, в което никой досега не го бе виждал...

Когато се отдели от дванадесетата картина, обяви с равен глас:

– Имам нужда да се натряскам като моряк. И след като изтрезнея, да кажа каквото и да е... Сега не смея!

Отиде до най-близкото бистро и си поръча двойно уиски. През цялото време, в главата му се търкаляше една дума – невероятно. Глушава дума, издаваща ограничеността ни. Всичко на този свят е вероятно!

В един през нощта се събраха на съвещание. Собствениците на картини и почти целия реставрационен отдел. Явно, някой все пак си бе развързал устата – в стара престилка се бе вмъкнал и представител на пресата. Но това се разбра после.

Професор Бонде направи нещо, нехарактерно за себе си. Призна, че ако предполагаемо автентичната „Джоконда“ се размеси с копията, той едва ли би я разпознал. Никой не допускаше такива думи точно от него...

Изказването му предизвика кратка, учудена тишина. Не само зеленчукаджията – и другите – вече усещаха свежия аромат на многото пари. Истина е, че парите не миришат. Защото ухаят...

Докато пътуваше в самолета, Даниеле попрехвърли новото издание на интересна книжка. Заглавието бе три реда и половина, но бе редуцирано от издателите до „Практическо ръководство по благородна магия“ на Пиер Кракра от 1698 г. Направи му впечатление една очебийно проста и неоригинална мисъл: „... човешката енергия може да твори чудеса, ако е царица на благородна идея. И да разваля чудеса, ако е слугиня на егоизма.“

... По-късно, никой не бе в състояние да обясни как всички едновременно почувстваха края на магията. На стативите вече имаше: „Арлски пейзаж“, „Бране на череша“, нескопосано подобие на „Голата маха“, ескиз от Вюйар, вероятно оригинал...

Шока бе толкова силен, че всички се умълчаха. Осъзнаха, че е безсмислено да бъде обвиняван някой за нещо... Даже зеленчукаджията си взе кротко натюрморта „Моркови в синьо“ и тихо излезе от залата.

За да става за четене материалът, журналистът се принуди да вмъкне нещо за някакъв, уж строшен в главата на метр Лашар чадър. Но сензацията не влезе в брой. Прекалено явно си личеше, че това е същата с бели конци измислица...

ИЗВЪН РЕДОВЕТЕ НА РАЗКАЗА: Обичам да разглеждам репродукции. Един ден се бях загледал в ескиз на импресиониста Вюйар. Бабата гледаше така премрежено ръкоделието си, че ми въздействаше хипнотизиращо-приспивно. В същото време телевизора срещу мен излъчваше разговор с Даниеле Донде – италианец, който организира успешно бизнес с великолепни копия на картини.

Задряхах. От ескиза на Вюйар и излъчването на темпераментния италианец се роди ето тази история...

КРАЙ

© Владимир Колев

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11896>]